

De 'Aanpak Begeleidingsethiek' is een praktisch-ethische methodiek voor de ontwikkeling en toepassing van digitale technologie in de samenleving, ontwikkeld door Daniel Tijink (Platform voor de informatie-samenleving) en techniek-filosof Peter-Paul Verbeek. In 2019 werd de methodiek in brochurevorm gepresenteerd. Nu voegen Tijink en Verbeek daar een boek aan toe met filosofische achtergronden en ervaringen met toepassing in de praktijk. Die praktijk komt naar voren in 22 casussen waarin de methodiek is toegepast.

Tijink D en Verbeek P-P. *De techniek staat voor iets: Samen richting geven aan techniek en samenleving.* Amsterdam: Uitgeverij Boom, 2023. 160 blz. ISBN: 9789024458493. Prijs: € 22,90.

Een aantal wordt besproken in de lopende tekst en in kaders en de rest in een bijlage. Meerdere casussen komen uit het domein van de zorg: thuismonitoring hartpatiënten, sensormonitoring nachtzorg, risicovoorspelling hart- en vaatziekten.

De eerste twee hoofdstukken geven theoretische achtergrond. Er wordt aangesloten bij een hedendaagse techniek-filosofische opvatting die de verwevenheid van mens en techniek benadrukt. Daarbij geldt dat er geen scherpe vooraf gegeven grenzen zijn tussen goede, menswaardige techniek en slechte, tegen de mens gekeerde techniek.

De ethische uitdaging is om te zoeken naar goede vormen van verwevenheid. Daarbij past een ethische aanpak die techniekontwikkeling en inbedding in de samenleving 'begeleidt'.

Deze insteek nodigt uit tot constructieve samenwerking tussen ethici, techniek-ontwikkelaars, leveranciers, cliënten en burgers. Nadeel is dat bij te veel meebewegen met de techniekontwikkeling het verlies van kritische afstand een probleem kan worden. De auteurs zijn zich hiervan bewust. Expliciet wordt daarom gesteld: "Stoppen of vertragen zijn ook handelingsopties" (p.89).

Bij een predictiemodel voor de eerste 1000 dagen van kindjes werd bijvoorbeeld een extra go/no-go-moment ingebouwd. Dit overtuigt niet helemaal.

Immers, hier was weliswaar de *optie* van stoppen, maar het is nog steeds geen voorbeeld van *daadwerkelijk* stoppen.

Met de praktische methodiek en de casussen richt de uitgave zich op een algemeen publiek van professionals en geïnteresseerde burgers. Het duurt wel tot hoofdstuk vier van de vijf voor de aanpak in actie wordt getoond en tussendoor leest het soms wat meer als een theoretisch rapport.

*Dr. Steven Dorrestijn,
Lector Ethiek & Technologie,
Head of the research group
Ethics & Technology, Hogeschool
Saxion, Deventer & Enschede.*